

Силабус курсу Управління публічними фінансами

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Спеціальність – 281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-наукова програма «Публічне управління та адміністрування»

Рік навчання: 1, Семестр: 2

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу
ПІП

д.е.н., проф. **Тетяна КІЗИМА**

Контактна інформація

t.kizyma@wunu.edu.ua, +380982593665

Опис дисципліни

Дисципліна «Управління публічними фінансами» спрямована на формування у здобувачів сучасного системного та ризикоорієнтованого мислення, поглиблення фундаментальних знань у сфері управління публічними фінансами, оволодіння практичними навичками професійної діяльності з використанням новітнього управлінського інструментарію для досягнення поставлених цілей в умовах, що змінюються, посилення та розвиток лідерського потенціалу. Навчальна дисципліна зорієнтована на отримання здатностей щодо: розуміння основних засад публічних фінансів та фінансової безпеки країни й уміння попереджати та нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції; вміння здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері управління публічними фінансами на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм; планування і здійснення наукових та прикладних досліджень у сфері управління публічними фінансами, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

Структура курсу

Години (лек. / прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1.Теоретико-концептуальні засади публічних фінансів як об'єкту управління	Володіння категоріальним і понятійним апаратом у сфері публічних фінансів; формування уявлення про функції публічних фінансів та розуміння їх ролі у фінансовій системі держави; ідентифікація моделей і новітніх тенденцій розвитку публічних фінансів; виявлення та оцінювання впливу глобальних чинників на розвиток публічних фінансів в Україні.	Дискусійна платформа: обговорення сучасних викликів та проблем розвитку публічних фінансів в Україні. Кейси. Тренінгові вправи.

2 / 2	2.Управління публічними фінансами: зміст та основні елементи	Володіння процедурами і техніками розроблення і прийняття управлінських рішень у сфері публічних фінансів та вміння організувати їх реалізацію в умовах підвищеного ризику й динамічності зовнішнього середовища; розуміння значення та необхідності проведення реформ у сфері публічних фінансів; оцінювання ефективності змін в організаційному та інформаційному забезпеченні системи управління публічними фінансами; уміння формувати проектні команди в процесі моделювання основних векторів державної фінансової політики; здатність імплементувати сучасний інструментарій управління публічними фінансами в різних типах організацій.	Групова робота з Моделювання основних векторів державної фінансової політики в умовах пандемічних шоків та військової агресії в Україні. Написання есе.
2 / 2	3.Податкова система і податкова політика держави: специфіка формування та стратегія управління	Володіння категоріальним і понятійним апаратом у сфері оподаткування; розуміння основ побудови податкової системи держави; виявлення та оцінювання впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на формування податкової політики в Україні; ідентифікація новітніх тенденцій розвитку податкової політики в зарубіжних країнах.	Дискусійна платформа: обговорення основних проблем та векторів реформування податкової політики України в сучасних умовах. Написання есе.
4 / 4	4.Бюджетна система як основа публічних фінансів. Управління бюджетним дефіцитом	Оперування категоріальним і понятійним апаратом з питань бюджету, бюджетної системи, бюджетного процесу і бюджетного дефіциту; розуміння сутності доходів і видатків бюджету; ідентифікація причин і моделювання наслідків бюджетного дефіциту; позиціонування місцевих бюджетів як основи фінансового забезпечення місцевого самоврядування; уміння проявляти лідерські якості у процесі формування та прийняття бюджету; здатність формувати і управляти командами в процесі прийняття фінансових рішень й уміння налагоджувати комунікаційні процеси в команді; володіння технологіями контролю за виконанням поставлених завдань; управління виконавською і трудовою дисципліною та управління конфліктами в процесі прийняття фінансових рішень.	Моделювання практичних ситуацій – ділова гра на тему: «Формування бюджету міста в сучасних кризових умовах». Тестовий контроль.
4 / 4	5.Державний кредит як суспільна позикова система. Методи управління державним боргом	Розуміння сутності державного кредиту і державного боргу; вміння аналізувати внутрішні та зовнішні державні запозичення, а також переваги і недоліки боргового фінансування; ідентифікація причин виникнення і моделювання наслідків державного боргу; набуття навиків щодо ринкових і неринкових методів управління державним боргом; визначення оптимальних методів управління державним боргом України.	Дискусійна платформа: переваги та вади боргового фінансування. Управлінські ситуації та завдання.

4 / 4	6.Управління соціальними позабюджетними публічними фондами	Володіння знаннями щодо сутності і суспільного призначення соціальних позабюджетних публічних фондів; уміння визначати переваги і недоліки солідарної, накопичувальної та змішаної пенсійних систем; розуміння порядку нарахування, обчислення та сплати страхових внесків за державним пенсійним страхуванням, державним соціальним страхуванням та загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття, а також механізму виплат із соціальних позабюджетних фондів України.	Дискусійна платформа: переваги та недоліки солідарної, накопичувальної і змішаної пенсійних систем. Управлінські ситуації та практичні завдання. Тренінгові вправи.
2 / 2	7.Фінансова безпека держави в контексті управління публічними фінансами	Розуміння сутності фінансової безпеки держави та її базових елементів; уміння та здатність ідентифікувати потенційні ризики і внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці держави; розуміння особливостей механізму та специфіки систем забезпечення фінансової безпеки держави; критичний аналіз впливу потенційних ризиків та загроз на основні індикатори фінансової безпеки України.	Дискусійна платформа: вплив внутрішніх і зовнішніх загроз на фінансову безпеку України в сучасних умовах. Тренінгові вправи.

Літературні джерела

Основні:

1. Бюджетна система : підручник / [В.Г. Дем'янишин, О.П. Кириленко та ін.] ; за ред. В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко, З.М. Лободіної. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 624 с.
2. Податкова система : підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк. К.: Знання України, 2019. 567 с.
3. Публічні фінанси : навч. посіб. / О.П. Кириленко, В.Г. Дем'янишин, Т.О. Кізіма, О.І. Тулай та ін.; за ред. д.е.н., професора Кириленко О.П. Тернопіль: Вектор, 2018. 294 с.

Додаткові:

4. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії: Вступ до фінансової науки; пер. з нім. С.І. Терещенко, О.О. Терещенка; за наук. ред. В. Федосова. К.: Либідь, 2000. 653 с.
5. Булавинець В., Карпишин Н. Резерви зростання доходів місцевих бюджетів України. Соціальні, економіко-правові та фінансові виклики в умовах глобальних трансформацій : монографія / За ред. Л. Гур'янової, В. Цибакової. Харків: ВШЕМ – ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2019. С. 76-86.
6. Дем'янишин В., Лободіна З., Кізіма Т. Організаційно-методичні засади вдосконалення планування видатків бюджету держави на соціальний захист сімей з дітьми. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2020. Вип. 1 (95). С. 69-85.
7. Длугопольський О. В. Реформування суспільного сектору економіки та нові підходи до управління публічними фінансами : моногр. К. : ДННУ «Акад. фін. управління», 2012. 280 с.
8. Кізіма Т., Кізіма А. Ідентифікація причин та потенційних наслідків фінансового шахрайства. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. Вип. 2 (92). С. 47-56.
9. Кізіма Т., Горин В. Видатки бюджету на надання житлових субсидій та їх вплив на суспільний добробут. Галицький економічний вісник. 2020. Том 64. № 3. С. 96-106.
10. Кізіма Т.О. Сучасні тренди розвитку фінансової системи України у контексті загальносвітових тенденцій. Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи : збірн. матер. Всеукр. наук-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, 10 лист. 2021 р.). Київ: КУБГ, 2021. С. 48-51.
11. Кізіма Т.О. Напрями реструктуризації фінансової системи України у контексті сучасних

глобальних трендів. Сьомі Всеукраїнські наукові читання пам'яті С.І. Юрія : зб. наук. праць. (м. Тернопіль, 16 лист. 2021 р.). Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 146 с. С. 60-62.

12. Кізіма Т., Хаμιга Ю. Фінансове шахрайство: теоретична концептуалізація та економічне підґрунтя. Світ фінансів. 2019. Вип. 2 (59). С. 109-123.

13. Кізіма Т.О., Хаμιга Ю.Я. Шахрайство з фінансовими ресурсами територіальних громад: сутність, види та напрями мінімізації. Управління фінансами територіальних громад: теорія і практика : монографія ; за заг. ред. О. Кириленко. Тернопіль : Економічна думка, 2019. 280 с.

14. Кнейслер О., Спасів Н., Кізіма Т. Фінанси об'єднаних територіальних громад у фінансовій системі України. Світ фінансів. 2020. Вип. 1 (60). С. 8-19.

15. Лободіна З., Дем'янишин В., Кізіма Т., Савчук С. Сучасні тенденції розвитку та наслідки трансформації бюджетної системи України в контексті реформування управління публічними фінансами. Вісник економіки. 2021. Вип. 4 (102). С. 38-56.

16. Макогон В.Д., Адаменко І.П. Державні та муніципальні фінанси в умовах економічних перетворень. Економічний вісник університету. 2020. Вип. 46. С. 177-183.

17. Семенченко А.І. Інформаційно-комунікаційні технології в публічному управлінні місцевими фінансами: стан та перспективи розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №13-14. С. 86-91.

18. Хомутенко А.В., Хомутенко В.П. Організаційний ефект від управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2020. №7. С. 55-60.

19. Хомутенко А.В. Державний контроль ефективності управління державними фінансами України. Економіка та держава. 2020. №2. С. 48-56.

20. Хомутенко А.В. Системні атрибути та структурні викривлення управління державними фінансами України. Науковий погляд: економіка та управління. 2019. № 2 (64). С. 151-162.

21. Dubrovina N., Neubauerova E., Fabuš M., Tulai O. The evaluation of indices of public finance distribution on central and local levels for EU countries. Journal of European Economy. 2019. № 4. P. 454-465.

22. Kizyima T.O., Lobodina Z.M., Kizyima A.Ya. Optimization of budget funds expenditures on organization of the state activity. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2018. Vol. 2. №5. P.183-190.

23. Kizyima T., Lobodina Z., Khamyha Yu. Fraud with financial resources of the state: types and effect on the shadow economy. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2019. №2 (29). P. 355-36.

24. Lobodina Z.M., Lopushniak H.S., Kizyima T.O., Lyvdar M.V. Inclusive budgeting: theoretical aspects, prerequisites and necessity for its implementation in Ukraine. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2020. Vol. 2. №33. P. 463-472.

25. Keynes J.M. The General Theory of Employment, Interest and Money (1936) John Maynard Keynes. URL: <https://www.marxists.org/reference/subject/economics/keynes/general-theory>.

26. Kozarezenko L., Petrusenko Y., Tulai O. Innovation in public finance management of sustainable human development activities. Marketing and Management of Innovations. 2018. № 4. P. 191-202.

27. Musgrave R. A. Economics of Fiscal Federalism. Public Finance in a Democratic Society: Coll. Papers. Vol. 2. Brighton, U.K. :Wheatsheaf Books Ltd, 1986. P. 33-41.

28. Masgrave R.A. The Theory of Public Finance. New York : McGrawHillBookCo., 1959. 628 p.

29. Pigou A. C. The Economics of Welfare. Macmillan and Co., limited St. Martin's Street, London, 1932. URL: <http://oll.libertyfund.org/titles/1410>.

30. Samuelson P. A. The Pure Theory of Public Expenditure. Review of Economics and Statistics. 1954. №4. P. 387-399.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. В такому разі оцінювання студентів відбувається також в он-лайн формі на платформі Moodle.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Залік (теми 1-7)	100

Шкала оцінювання:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом